

Љубомир Д. ФРЧКОШКИ

“

*I li rabot et e
kako lu/e
i li umret e!*

”

FR[^] KOVCI

Ова искомпликсираниве дибечи од "експерти" од пушта желба да се вградат и тие во Уставот - не само што не го разбираат, туку го упропастуваат со исклучително лоши решенија. Владата еднаш избра катастрофална експертска група да ги подготви амандманите, па ја распушти, па сега истата ја има за главен критичар на истите тие амандмани??? Уставот се претвора во маалска бандера на која секое цукелче може да се "мочне". Втората реторика на канибализмот која нè ждере е стравот проециран во самоперцепцијата дека сме мали и никакви и со тоа треба да попуштиме на секое барање "за конструктивност" или "биди конструктивен" е императив за нашите.

Мора да го поставиме проблемот на името како проблем на идентитет - стабилност во регионот, а историското искуство говори дека загрозувањето на тој идентитет не носел стабилност на јужниот Балкан. Ние а не Грците сме биле тие кои до сега сме биле во спорот со нашето име КОНСТРУКТИВНИ. До тој степен што сме ги смениле Уставот и знамето??? Ова мора да се продаде како огромна конструктивност, а не да се заборава како историја. Според тоа, нашите политичари не смеат да бидат ПОШТАРИ. А, ние сме изгорени од нашите стари конструктивности.

Уставните амандмани се направени од анонимна и неодговорна "групација", која сега се крие да избегне критика. Сега на критичка острица која се појавува од сите страни, ќе биде само Владата и министерот за правда. Тоа е лошото во одбирот на анонимни и слаби експерти - нема кој да го образложи и брани концептот од кој се тргнало и каде се стигнало. Текстот на амандманите, посебно на оние критичните е ужасен од неколку аспекти: концепциски и номотехнички.

Концепциските промашувања се суштествени и се однесуваат на неразбирање на структурата на нашиот Устав, претходно оценуван како одличен и единствено без суштествени коментари во врска со добивањето на независност на Република Македонија од Комисијата на Бадинтер 1991. На така краток Устав, акцентот е ставен на основите на институциите, базичните нивни релации, и е оставен голем, намерно предвиден простор, за законски регулирања на деталите на институционалните аранжмани. Со тоа се постигнуваат две цели: Уставот е траен и не е подложен на брзи промени, бидејќи промените се апсорбираат со законски менувања во рамките на основите на Уставот; и второ тој ја создава основата на самопочитта и легитимитетот на политичкиот систем, бидејќи ја симболизира низ стабилност. Таквиот устав едновременно овозможува динамичните промени да се апсорбираат преку законска еволуција и толкување на уставните одредби (секако во одредени рамки), а истовремено со сопствената неменливост симболизира стабилност на националниот и на политичкиот идентитет (толку потребен на сите земји во транзиција, а посебно на мултиетничка Македонија).

Ова искомпликсираниве дибечи од "експерти" од пушта желба да се вградат и тие во Уставот - не само што не го разбираат туку го упропастуваат со исклучително лоши решенија.

Тие составуваа такви клучни одредби

Кои се нашите реторики на канибализмот? Кои се техниките кои ни ја јадат душата и ни го дробат националното ткиво? Прва и основна реторика - нарација е НЕОСОЗНАЕНОСТА што сме и што треба да бидеме! Ова е ламја со повеќе глави. Првата глава е знаење на вредности и организација тие да се постигнат: поради неосознаеноста и недостатокот од самопочит не можеме да се организираме и да ги издвоиме најдобрите меѓу нас да ги подготват значајните легислативни и политички акции, кои мора државата да ги направи во правец на некоја значајна директива на развој за неа! Нацијата нема критичка свест за тоа дека не може да рескира со будали на власт или опозиција за суштествени акти за нејзината државност. Ризикот е преголем од грешки и застранувања. Секоја зрела нација сè се напрега и се фокусира на селекција и одбир на најдобриот материјал кој тоа ќе го направи. Тоа нашата нација многу ретко и само во стрес го прави. Во нормални услови недостига критичка маса за таа операција и се оди по логика на тоа кој ја контролира моќта во дадениот момент. На оваа глава од аждерот ќе се задржам во контекст на последниот пример на подготвување на уставните амандмани за подобрување на позицијата на судството, неопходни за евроинтеграција.

од проблем на името на нашата држава. За нас името Македонци и Македонија е проблем на идентитетот на народот. Тоа мора да опстои ако се смета на стабилност во Македонија и регионот. Мора да го поставиме проблемот на името како проблем на идентитет - стабилност во регионот. Дека историското искуство (а не нашата самоперцепција) говори дека загрозувањето на тој идентитет не носел стабилност на јужниот Балкан.

Тоа е прво, а второ дека ние а не Грците сме биле тие кои до сега сме биле во спорот со нашето име КОНСТРУКТИВНИ. До тој степен што сме го смениле Уставот и знамето??? Ова мора да се продаде како огромна конструктивност, а не да се заборава како историја. Според тоа, нашите политичари не смеат да бидат ПОШТАРИ и во својата несигур-

РЕТОРИКИ НА КАНИБАЛИЗМОТ

околу независноста на судството и позицијата на Обвинителството кои се здеписти, рогобатни и квазимодни решенија. Номотехниката која е применета е т.н. таксативно набројување или исцрпност на набројувањето на сите можни аспекти на институцијата (најголемиот дел се законски, а не уставни одредби), кои ги набутале во Уставот. Ако некој ги види овие амандмани во контекст на целиот Устав, ќе се запрепасти каква ИНВОЛУЦИЈА, назаднување ние сведочиме. Тоа се такви закрпи кои се гледаат од километри. Такви лоши решенија не само што го обременуваат Уставот и го прават кршлив (секоја нова промена бара уставна измена, не може сега да се менува закон, туку мора директно Уставот), туку се израз на темелно незнаење како да се направи уставен амандман.

Така исто згрешија со првите уставни измени и сега имаме притвор во траење колку судот ќе одлучи (теоретски до правосилна судска одлука).

Заморно би било да се набројуваат гротескните членови на "новиот Устав" во кој, на пример, постојат алинеите за престанок на позицијата судија, неговиот имунитет, одговорноста, позицијата на Обвинителството со смешни детали и слично.

Сега, бидејќи се влегло во оваа процедура таа мора да се доврши. Венециската комисија нема да прави проблем, бидејќи ја оценува идејата за засилување на позицијата на судството за добра и не влегува во стилот или карактерот на амандманите. Другите странски експерти со сите коментари не влегуваат во оценката на деталите или согласноста со Уставот во целина. Тоа за нив е наша работа и ќе ги поддржат промените. Ние ќе добиеме диво месо

од амандмани, закрпени на Уставот. Никого друг тоа нема да потресе или погоди. Владата е во лоша позиција, бидејќи се отвораат јавни критики на текстот на амандманите и вон мојава ориентација и критика. Владата, имено, еднаш избра катастрофална експертска група да ги подготви амандманите, па ја распушти, па сега истата ја има за главен критичар на истите тие амандмани??? Таа критика е безвезна и не ги допира суштествените моменти, таа е повеќе судир на суети и зловолја отколку релевантна дебата. Во "жална Македонија" повторно не можеме да се удостоиме и да изведеме промена, пристојна и доследна.

Уставот се претвора во маалска бандера на која секое цукелче може да се "мочне".

Втората реторика на канибализмот која нè ждере е стравот проециран во самоперцепцијата дека сме мали и никакви и со тоа треба да попуштиме на секое барање "за конструктивност" или "биди конструктивен" е императив за нашите.

Да се биде рационален и паметен е нешто друго од да се биде исплашен, со слаба процена за сопствените шанси и со сила "конструктивен". Ова последново го промовира премиерот Бучковски со последната изјава во името, по враќањето од Лондон и средбата со Тони Блер. Имено, тој не смееше да каже, бидејќи просто тоа не е точно дека... ние сме биле неконструктивни... па, сега ќе сме станеле конструктивни, на барање на домаќинот Блер???

Имено, секој политичар од калибар треба да знае дека сега ќе се наредат последните притисоци за името. Тие ќе бидат и кон нас. Многу е важно да можеме повторно да ги објасниме нашите позиции. А тие се: дека за нас името е повеќе

ност и слабост да не можат да ја претстават политиката на земјата во странство, туку само "да примаат" пораки и да ги трансверираат кон сопственото население!?

Овој лош гаф на премиерот веруваме дека е само етапа која ќе се коригира навреме. Тој не може сам да одлучи за ова прашање и подобро е да не прави послаба позиција за себе пред изборите.

Друго е прашањето за т.н. ТРОЈНА ФОРМУЛА, за прашањето за името. Таа е старо наше решение кое беше размислувано како наш став за решавање со компромис на грчкиот проблем со нашето име. Имено, ние сметавме дека конечното решение треба да биде прифаќање на нашето име во меѓународните организации (ОН, ЕУ и НАТО). Тоа мора да се случи со јасна резолуција за прием. Она што можеме да се договориме понатака е т.н. техничко име кое секоја земја во организациите го има (скратено од своето полно име со кое ја примиле: на пример, Исламска Република Иран - само Иран, Либиска Џамахирија - само Либија и сл.), за нас да биде веднаш избрано - договорено. Тоа скратено име да не биде само Македонија (како би било нормално за нас, а скандалозно за Грците), туку да биде евентуално поинакво, зашто би се преговарало. Но, само тоа, техничкото име, а ние би биле примени во организациите под уставното име.

Ова е формулата на која може да се размислува но после откако ќе се договори прием во меѓународните организации под уставно име.

Никој не е сигурен дека премиерот мисли на нешто такво! Никој бидејќи никој не зборува што е таа нова конструктивност. А, ние сме изгорени од нашите стари конструктивности.